

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (กรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา)

ข้อเท็จจริงได้ความว่า พลตำรวจเอก ประทีป สันติประภพ สมาชิกวุฒิสภาและคณะ ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนที่ ๖๒๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ผู้ร้องในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาวินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหาดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องเห็นว่า การวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ต้องพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่าคณะกรรมการสรรหา ฯ เป็นบุคคลตามมาตรา ๑๕๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญ คือ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่ ซึ่งถ้าผู้ร้องเห็นว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ เป็นบุคคล ดังที่กล่าว ผู้ร้องจึงจะมีอำนาจรับเรื่องร้องเรียนไว้วินิจฉัยว่าการกระทำ คือ กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการสรรหา ฯ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ และเห็นว่า กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงจะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญ ต่อไป ต่อมาผู้ร้องได้วินิจฉัยเรื่องร้องเรียนดังกล่าวว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ ไม่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องที่จะรับไว้พิจารณา และเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้ พลตำรวจเอก ประทีป สันติประภพ และคณะ จึงยื่นหนังสือร้องเรียนที่ ๖๕๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงผู้ร้องอีกครั้งหนึ่ง ได้แย้งว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๕๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญ การที่ผู้ร้องวินิจฉัยว่า เรื่องที่ร้องเรียนดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ร้อง จึงเป็นกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ

LIRT

ผู้ร้องซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องเห็นว่า ที่พลตำรวจเอก ประทิน สันติประภพ และคณะ ได้แย้งคำวินิจฉัยเป็นความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างผู้โต้แย้งกับผู้ร้องนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งกันในประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากับกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสังกัดวุฒิสภา ซึ่งปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้น เพื่อให้การเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สมควรที่จะได้รับการพิจารณาวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ โดยในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหานี้จะเป็นการตีความบทบัญญัติมาตรา ๑๕๗ (๑) และมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นบรรทัดฐานต่อไป เป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในฐานะที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยและขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตามมาตรา ๑๕๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีจำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน วิสาหกิจ หรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์”

มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณี

(ก) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

LIART

(ข) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม

(ค) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำใดของบุคคลใดตามมาตรา ๑๕๗ (๑) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลปกครอง แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้ว ผู้ร้อง เป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๖ บัญญัติให้มีขึ้นและกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๕๘ จึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่สามารถเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ แต่คำร้องต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องเกิดขึ้นจริง

ข้อเท็จจริงได้ความว่า พลตำรวจเอก ประทีป สันติประภพ สมาชิกวุฒิสภากับคณะ ได้ร้องเรียนต่อผู้ร้องขอให้วินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับกระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งผู้ร้องพิจารณาและวินิจฉัยถึงสถานะของคณะกรรมการสรรหา ฯ ว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ ไม่ใช่บุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) คือ ไม่ใช่ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น จึงไม่เสนอคำร้องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

กรณีตามคำร้อง เห็นว่า ผู้ร้องได้วินิจฉัยถึงตัวบุคคลผู้ถูกร้องเรียนต่อผู้ร้องและเห็นว่า ไม่ใช่บุคคลที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ผู้ร้องจึงไม่เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๘ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้และได้ใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ของตน

วินิจฉัยไปเรียบร้อยแล้ว ผู้ร้องไม่ได้มีความสงสัยในอำนาจหน้าที่ของตนแต่อย่างใด ที่พลตำรวจเอก ประทิน สันติประภพ สมาชิกวุฒิสภากับคณะเห็นว่าเป็นคำวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนและไม่เห็นด้วยกับ คำวินิจฉัยของผู้ร้อง เป็นเรื่องของความเห็นที่ไม่ตรงกัน ไม่ใช่เป็นเรื่องโต้แย้งถึงอำนาจหน้าที่ของผู้ร้อง ซึ่งเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ จึงยังไม่เป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ